

На данашњи дан **1999. године** у препуном Храму Светог Саве у Београду литургију су служили руски и српски патријарх Алексеј II и Павле, после које су се "Молитвом за мир" обратили десетинама хиљада окупљених на платоу испред највећег београдског храма.



1526 - У бици код Панипата могулски вођа Бабер са 2.000 бораца поразио је 10.000 војника султана Ибрахима од Делхија, чиме је отпочела двоиповековна владавина Могула над Индијом. У бици је погинуо султан Ибрахим, а Бабер се потом прогласио султаном и основао Могулско царство.

1653 - Вођа Енглеске револуције Оливер Кромвел распустио је Парламент и увео личну диктатуру као лорд-протектор Енглеске. Током његове владавине успостављен је републикански облик владавине, што је у историји Енглеске остало запамћено као период најгоре страховладе.

1657 - Енглеска флота, под командом адмирала Роберта Блејка, напала је и потопила свих 16 шпанских ратних бродова у луци Санта Крус на Тенерифама, а потом је разорила град.

1768 - Умро је италијански сликар Каналето, један од најбољих пејзажиста 18. века, мајстор дочаравања атмосфере и ведрог прозачног колорита. Највише је сликао Венецију, њене канале и палате.

1792 - Француска је објавила рат Аустрији, Прусској и Сардинији и прогласила општу мобилизацију којом су, према одлуци Конвента, обухваћени сви Французи од 18 до 50 година. Тако створена милионска армија је у револуционарном жару потукла све противнике, али је Конвент потом одлучио да "пружи помоћ и братство сваком народу који жели да врати слободу" (што је била теоријска рационализација за извоз револуције), чиме су започети освајачки ратови.

1808 - Рођен је француски цар Шарл Луј Наполеон III Бонапарта, синовац цара Наполеона I, председник Француске од 1848. до 1852, цар до 1870. Живео је у изгнанству до Фебруарске револуције 1848, а крајем 1848. на власт га је довело крупно грађанство. Почетком децембра 1851. приграбио је државним ударом сву власт и 1852. прогласио се за цара. Агресивном спољном политиком настојао је да прошири Француску и осваја колоније. Организовао је јавне радове и основао неке социјалне установе, подстицао је капиталистичку привреду, трговину, индустрију и банкарство. Током његове владавине, Француска је припојила Ницу и Савоју (у замену за помоћ приликом уједињавања Италије), започела колонијално продирање у Индокину. Успешно је ратовала у Кримском рату од 1854. до 1856. против Русије. Фијаском је окончано његово настојање (1862. до 1867.) да помоћу "цара" Максимилијана Хабзбуршког успостави француску доминацију у Мексику. Започео је рат против Пруске с циљем да спречи уједињење Немачке, али је заробљен 1. октобра 1870. у бици код Седана и збачен са престола, а Француска је 4. октобра 1870. поново постала република. Емигрирао је 1871. у Велику Британију где је умро 1873.

1860 - Рођен је српски писац Војислав Илић, оснивач модерне српске лирике и творац веристичког израза у српској поезији. Његова лирика означила је раскид са романтичарском поезијом и обележена је мисаоним скептицизмом. Писао је елегичне, сетне песме у којима преовлађују мотиви прошлости и самоће ("Зимска идила", "Јесен", "Ја ништа више не верујем", "Тамара", "Исток"). Радио је као коректор Државне штампарије у Београду, писар министарства унутрашњих послова, учитељ у Турн Северину и дипломатски чиновник у Приштини и Солуну. Дела: два издања "Песама" објављена за живота и сабрана дела обликована и објављена постхумно.

1889 - Рођен је вођа немачких нациста Адолф Хитлер, творац највеће машинерије масовног злочина у историји. Уз подршку крупне буржоазије и реваншиста жељних

освете због пораза Немачке у Првом светском рату и захваљујући попустљивим западним демократијама, искористио је материјалну беду и незадовољство Немаца, наметнуо им се као вођа и повео у катастрофу и њих и човечанство. У Првом светском рату борио се као добровољац, 1921. постао је шеф Националсоцијалистичке радничке партије Немачке, у јуну 1923. покушао је пуч у Минхену због чега је осуђен, али је убрзо пуштен из затвора, а 1925. реорганизовао је странку на војничкој основи. Убрзо пошто је 1933. постао канцелар увео је нацистичку диктатуру, почео немилосрдно прогањање Јевреја и политичких противника уопште. Искористио је неодлучност Запада и Аустрију је присајединио Немачкој, поробио је Чехословачку, а 1939. напао је Пољску, чиме је изазвао Други светски рат. Пред надирањем совјетских трупа убио се у бункеру у Берлину 30. априла 1945.

1893 - Рођен је каталонски сликар и вајар Хуан Миро, један од највећих надреалистичких уметника. Студирао је у родној Барселони, а од 1919. живео је у Паризу. Кратко је стварао под утицајем кубизма, али је од 1924. изградио лични стил.

1893 - Рођен је амерички филмски глумац Харолд Лојд, један од највећих комичара немог филма. Филмови: "Сигурност на последњем месту", "Бруцош", "Чувај се, професоре", "Луда среда".

1919 - У Београду је почео оснивачки конгрес Социјалистичке радничке партије Југославије (комунисти), која је 1920, на конгресу у Вуковару, променила име у Комунистичка партија Југославије.

1936 - Инвазионе трупе Италије, које су почетком октобра 1935. без објаве рата, упале у Етиопију (Абисинију), предузеле су офанзиву, сломиле отпор слабо наоружаних етиопских снага које су се веома храбро бориле, и поробиле су ту земљу. Био је то други покушај Италије да пороби Етиопију, али је крајем 19. века код Адуге доживела страховит пораз. Хиљадугодишње етиопско царство тада је постало италијанска колонија и заједно са околним италијанским поседима - Сомалијом и Еритрејом, образовало је такозвану Италијанску Источну Африку. Ипак етиопски цар (негус) Хаиле Селасије није признао окупацију и већ 1941. ослободио је своју земљу и вратио се на престо.

1972 - Амерички свемирски брод "Аполо-16" спустио се на Месец.

1975 - Армија Северног Вијетнама и јужновијетнамски ослободилачки покрет Вијетконг отпочели су одлучујућу битку против америчких и јужновијетнамских снага. Офанзива је за десетак дана окончана потпуном победом и ослобађањем јужног дела земље, после чега су Северни и Јужни Вијетнам уједињени у једну државу.

1984 - Велика Британија је саопштила да ће њена администрација у Хонгконгу (Викторији) престати да функционише 1997.

1986 - Пијаниста Владимир Хоровиц приредио је први концерт у Совјетском Савезу од 1925. кад је емигрирао из те земље.

1994 - Израел и Палестинска ослободилачка организација постигли су споразум о преносу власти на Палестинце у области Газе и у граду Јерихон на Западној обали.

1995 - Умро је Милован Ћилас, политичар и публициста, "најпознатији дисидент комунистичког света после Другог светског рата". Од 1937. до 1954. био је члан најужег руководства КПЈ и један од најближих сарадника Јосипа Броза, после рата и председник Скупштине Југославије. Одлуком Пленума Централног комитета КПЈ у јануару 1954. после серије чланака објављених у "Борби" означен је као "ревизиониста" и смењен са свих функција. Оцењено је да је у спорним текстовима испољио ставове "који садрже тенденцију ликвидирања Комунистичке партије као идејно-политички водеће класне политичке организације" и показао да се "све више удаљује од револуционарних позиција и приближава позицијама грађанског либерализма". Његово најпознатије дело: "Нова класа" имало је огромне тираже у западним земљама у периоду биполарне поделе света.

1999 - НАТО је други дан узастопно бомбардовао Дуванску индустрију Ниш, онемогућивши производњу у највећој фабрици цигарета тадашње СРЈ.

1999 - Министар правде у влади Грчке Евангелос Јанопулос је изјавио да је НАТО бомбардовање Србије (СРЈ) "ратни злочин, злочин против човечности" као и "злочин против мира".

2003 - Дуго забрањена Комунистичка партија Ирака постала је прва организација у тој земљи која је штампала новине после пада режима Садама Хусеина. Лист "Народна стаза", који се појавио на осам страна, дељен је бесплатно.

2006 - Румунске власти су наредиле евакуацију хиљада људи због рекордно високог водостаја Дунава. Своје домове је претходно већ напустило око 7.000 људи у 129 насеља, пошто је више од 700 кућа потопљено, а 75.000 хектара нашло се под водом.

2008 - У сукобима у Могадишу, између исламистичких побуњеника и удружених сомалијских и етиопских снага безбедности, погинула је 81 особа, док је 119 рањено. Почетком 2007. снаге Сомалије, уз подршку етиопске војске, збациле су са власти Унију исламских судова (УИЦ) предвођену екстремном фракцијом познатом под именом Ел-Шабаб, која је тада управљала већим делом те афричке земље.

2010 - Умрла је Биљана Ковачевић-Вучо, челник Комитета правника за људска права (YUCOM) и оснивач Савета за људска права Центра за антиратну акцију у Београду.

2010 - Монаси Хиландара изабрали су новог игумана јеромонаха Методија (Марковића) поштујући строге прописе Устава Свете Горе и унутрашња правила српске царске лавре која је Хиландарским типиком установио оснивач манастира Свети Сава.

(Танјуг)